

**CEA DE A VIII-a REUNIUNE
A COMISIEI MIXTE DE ISTORIE ROMÂNNO-SLOVACE**

Bratislava, 26-30 mai 2008

Comisia Mixtă de Istorie Româno-Slovacă, înființată în anul 1995 în baza acordurilor de colaborare și schimburi interacademice existente între Academia Română și Academia Slovacă de Științe, și-a desfășurat lucrările celei de a VIII-a Reuniuni la Bratislava (Republica Slovacă) în zilele de 26-30 mai 2008, în conformitate cu cele convenite prin Protocolul semnat la încheierea celei de a VII-a Reuniuni a Comisiei, care a avut loc la Arad-Nădlac în mai 2006.

Tema dezbaterii recente Reuniuni de la Bratislava: *Încercări de reformare a Blocului Răsăritean din anul 1968. Condiții și urmări* la împlinirea a patru decenii de la „Primăvara de la Praga”.

În baza propunerilor făcute Biroului Prezidiului Academiei Române din 25 martie 2008, la Bratislava s-au deplasat trei istorici români și au fost susținute cinci comunicări elaborate de cinci istorici-specialiști în tematica dezbătută: prof. univ. dr. Nicolae Edroiu, membru corespondent al Academiei Române, președintele părții române în Comisie, prof. univ. dr. Vasile Pușcaș, de la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, prof. univ. dr. Vasile Vesa, de la aceeași Universitate, și prof. univ. dr. Eva Mârza, de la Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia, secretara părții române în Comisia Mixtă de Istorie Româno-Slovacă. Întrucât, din motive obiective, prof. dr. Vasile Pușcaș nu a mai putut efectua deplasarea la Bratislava, textul comunicării sale, elaborat împreună cu conf. univ. dr. Marcela Sălăjan, a fost prezentat de președintele părții române în Comisie.

Partea Slovacă a Comisiei a fost reprezentată de șapte istorici, care au susținut șase comunicări: dr. Milan Krajčovič, președintele părții slovace în Comisie, dr. Michal Štefanský; dr. Stanislav Sikora; dr. Miroslav Londák; dr. Elena Londáková, dr. Jozef Žatkuliak; dr. Peter Kartous, directorul Arhivelor Naționale Slovace și dr. Radoslav Ragač.

Comunicările prezentate în plenul lucrărilor Reuniunii s-au referit la situația existentă în cadrul Blocului Răsăritean, înăuntrul căruia Cehoslovacia încerca reformarea, democratizarea și federalizarea țării, România urmându-și linia de independență politică față de Moscova.

Situația din anii premergători, 1964-1967, și din acel an al „Primăverii de la Praga” – 1968 – , contactele strânse dintre Cehoslovacia și România din perioada respectivă au fost pe larg urmărite și prezentate în comunicările susținute. S-a apreciat sprijinul deosebit acordat de conducerea de stat și de partid a României celei din Cehoslovacia, țara noastră fiind singura din cadrul Tratatului de la Varșovia care nu a participat la invazia militară din august 1968 săvârșită asupra Cehoslovaciei, precum și larga adeziune a poporului român față de acțiunile celor două țări.

Participanții la lucrările Comisiei au apreciat nivelul științific înalt al comunicărilor susținute și al discuțiilor purtate pe marginea acestora. Ele au relevat foarte buna colaborare politică, economică și culturală dintre cele două popoare, român și slovac, respectiv dintre cele două țări de-a lungul timpului și cu deosebire în momentele istorice capitale, de

răscruce, cum a fost și anul 1968. Istoricii români au reliefat importanța mișcării slovace pentru democratizare și renaștere națională din cursul „Primăverii de la Praga”, iar cei slovaci sprijinul pe care Slovacia, poporul slovac l-au primit, în cursul acelor evenimente, din partea poporului român și a României.

Pe parcursul Reuniunii s-au ținut ședințele de lucru interne ale Comisiei, fiind evidențiate mai multe aspecte, pozitive, ale conlucrării dintre cele două părți, în primul rând publicarea în volume separate la Cluj-Napoca a textelor comunicărilor susținute la Reuniunea a V-a (septembrie 2002 – Alba Iulia) și respectiv a VII-a (mai 2006 – Arad-Nădlac), partea slovacă reușind publicarea celor de la Bratislava (din mai 2004) în periodicul Institutului de Istorie din Bratislava al Academiei Slovace de Științe („Historické Študie” pe anul 2007). Volumele și materialele menționate au fost reciproc înmânate cu prilejul deschiderii lucrărilor Reuniunii și apreciate ca rezultat deosebit de pozitiv al eforturilor celor două părți pentru a valorifica și răspândi prin publicare sub formă de volum a textelor comunicărilor elaborate și susținute la întrunirile Comisiei.

De mare utilitate pentru activitatea Comisiei s-au dovedit informările reciproce asupra evoluției cercetărilor istoriografice din cele două țări în anii dintre reuniunea anterioară și cea la care ne referim acum, precum și informările de specialitate despre fondurile arhivistice existente în cele două țări referitoare la evenimentele din 1968 dezbătute în ședințele reuniunii. Cu acest prilej, partea română a oferit celei slovace volumul XI (2004-2006) din *Bibliografia istorică a României* apărut la Editura Academiei Române din București în 2007, iar cea slovacă ne-a oferit volumul cuprinzând *Bibliografia Istorică slovacă pe anii 2000-2004*, apărut la Bratislava, la Editura Academiei Slovace de Științe, tot în anul 2007. Pe parcursul șederii istoricilor români în capitala slovacă s-a asigurat un instructiv program cultural-științific, fiind vizitate monumente istorico-artistice, vechea fortăreață a Bratislavei, precum și orașul medieval, muzee și biblioteci. De remarcat numeroasele manifestări muzeistice prin care orașul începeau să fie aniversate la Bratislava cele patru decenii de la evenimentele din vara anului 1968.

Ambasada României la Bratislava a organizat o primire la sediul acesteia în după amiaza primei zile a lucrărilor Reuniunii, fapt deosebit de bine apreciat de istoricii slovaci, precum și de cei români. De altfel, dl. dr. Gheorghe Anghel, însărcinat cu afaceri ad interim al României la Bratislava, a participat la deschiderea lucrărilor Reuniunii Comisiei, rostind un cuvânt de salut la adresa participanților.

În ultima zi a lucrărilor Reuniunii s-a semnat Protocolul comun al Comisiei Mixte de istorie Româno-Slovace, în care se apreciază rezultatele lucrărilor și modalitățile de conlucrare dintre istoricii din cele două țări în ultima perioadă, multe dintre manifestările științifice fiind impulsionate prin intermediul Comisiei și al secțiilor de specialitate din cadrul celor două Academii, prin institutele de istorie din țările noastre. Întrucât prof. dr. Milan Krajčovič, președintele părții slovace în Comisie încă de la înființarea ei, se retrage la pensie, tema viitoarei reuniuni programată pentru luna mai 2010 la București urmează să fie convenită până la sfârșitul acestui an cu succesorul slovac la copreședinția Comisiei.

În textul Protocolului sunt prevăzute, pentru perioada ce urmează, o serie de acțiuni și colaborări între istoricii din cele două țări, schimburi de publicații și deplasări reciproce de informare și documentare.

Prof. univ. dr. Nicolae Edroiu
Membru corespondent al Academiei Române
Președintele Părții Române
în Comisia Mixtă de Istorie Româno-Slovacă